

AEI: Autonomia energetica a României ramâne declarativa fara capacitati tehnologice proprii

România are nevoie de o doctrina energetica în care securitatea si continuitatea livrării sa domine logica de piata, iar autonomia energetica sa fie dublata de capacitati tehnologice interne, astfel încât statul sa poata functiona în vârf de consum si în situatii de criza, într-un context geopolitic tot mai competitiv, potrivit unei analize realizate de Asociatia Energia Inteligenta.

"Este necesara o doctrina energetica, adica un set de prioritati de securitate care domina logica stricta de piata atunci când miza este continuitatea livrării si interesele statului. Principiile sunt clare: energia ca parte a aparării; independenta masurata în vârf de consum; prioritate pentru productia interna în criza; retelele ca infrastruktura critica; stocarea ca asigurare a securitatii; gazul ca flexibilitate de tranzitie; nuclearul ca ancora în siguranta sistemului; eficienta ca "sursa" care reduce vulnerabilitatea fara a adauga dependente. Punctul cel mai dur al analizei AEI este, însa, faptul ca autonomia energetica fara o autonomie tehnologica minima este una aparenta. Daca echipamentele, mentenanta, software-ul, piesele si know-how-ul ramân importate, blocajele din lanturile de aprovizionare pot produce efecte similare unei întreruperi de energie. Prin urmare, analiza cere o mutare industrială: România sa devina integrator si producator de subsisteme critice, nu doar importator, prin contracte pe termen lung, transfer tehnologic si politici industriale compatibile la nivel european", se mentioneaza în studiul "Analiza energetica a României într-un context de insecuritate geopolitica si retragere a garantiilor externe".

Într-un mediu geopolitic mai competitiv si mai conditional, România nu se mai poate baza pe securitatea determinata de presupunerea continuitatii livrării externe la vârf de consum în conditii de deficit, iar energia si tehnologia energetica devin criterii de suveranitate efectiva, se mai precizeaza în document.

"Diferenta dintre stabilitate si vulnerabilitate nu va fi data de discurs, ci de capacitatea de a mentine functionarea statului în vârf de consum si în criza, prin productie, retele, stocare, guvernanta si lanturi tehnologice controlabile. Daca aceste capacitati nu se construiesc, România ramâne fie în zona gri, fie expusa unei crize sistemice; daca se construiesc, energia trece de la problema la instrument de putere", arata analiza.

Autorii studiului sustin ca "independenta energetica", abandonata în era globalizării, este înlocuita în prezent de o revenire fortata de la conceptul de "securitate energetica" la cel de "autonomie energetica".

Conform sursei citate, ordinea în care România si-a construit securitatea dupa 1990 "se subtiaza", iar analiza porneste de la ipoteza ca Strategia Nationala de Securitate a SUA din noiembrie 2025 marcheaza trecerea de la rolul de "garant omniprezent" la o selectie mai stricta a intereselor, în care protectia este conditionata de capacitatea partenerilor de a-si gestiona singuri riscurile.

În acest context, energia este mutata din registrul economic în registrul de securitate, nu pentru ca pretul ar fi singurul determinant al puterii, ci pentru ca energia sustine continuitatea statului - industrie, transport, sanatate, comunicatii, ordine publica si aparare. Analiza avertizeaza ca, în secolul XXI, esecul statal poate aparea prin blocarea sistemelor critice, nu neaparat prin invazie.

Potrivit documentului, modelul de securitate energetica bazat pe pietele interconectate si importuri "mereu disponibile" devine insuficient într-un context de competitie între marile puteri, în care resursele pot fi utilizate ca arma, iar fragmentarea pietelor si riscul de întreruperi, inclusiv atacuri hibride, cresc semnificativ.

Astfel, analiza AEI contureaza trei traectorii posibile pentru România în perioada 2025 - 2035: autonomia

energetica ca autosustinere în situații de stres, dependența accentuată de importuri, cu riscuri majore de securitate, și "zona gri", caracterizată prin improvizație administrată și vulnerabilitate structurală, în care România se află în prezent, potrivit specialiștilor.

"Zona gri este cel mai seducător și cel mai periculos scenariu. (...) Studiul face referire la importuri sezoniere gestionate ad-hoc, proiecte strategice blocate (hidro, extragere de gaze etc.) sau împinse înainte fără un orizont de timp, rețele parțiale modernizate, intervenții reactive și plafonări care calmează temporar, dar nu repară structural. România rămâne într-un regim de improvizație administrată: nu colapsează, dar nici nu câștigă libertate de mișcare. Devine dependentă de "unde bate vântul" geopoliticii. România se găsește astăzi în această situație periculoasă", precizează AEI.